...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

№ 235 (12137)
1969 оной октябриин 7, вторник

Сэн 2 мүнгэн

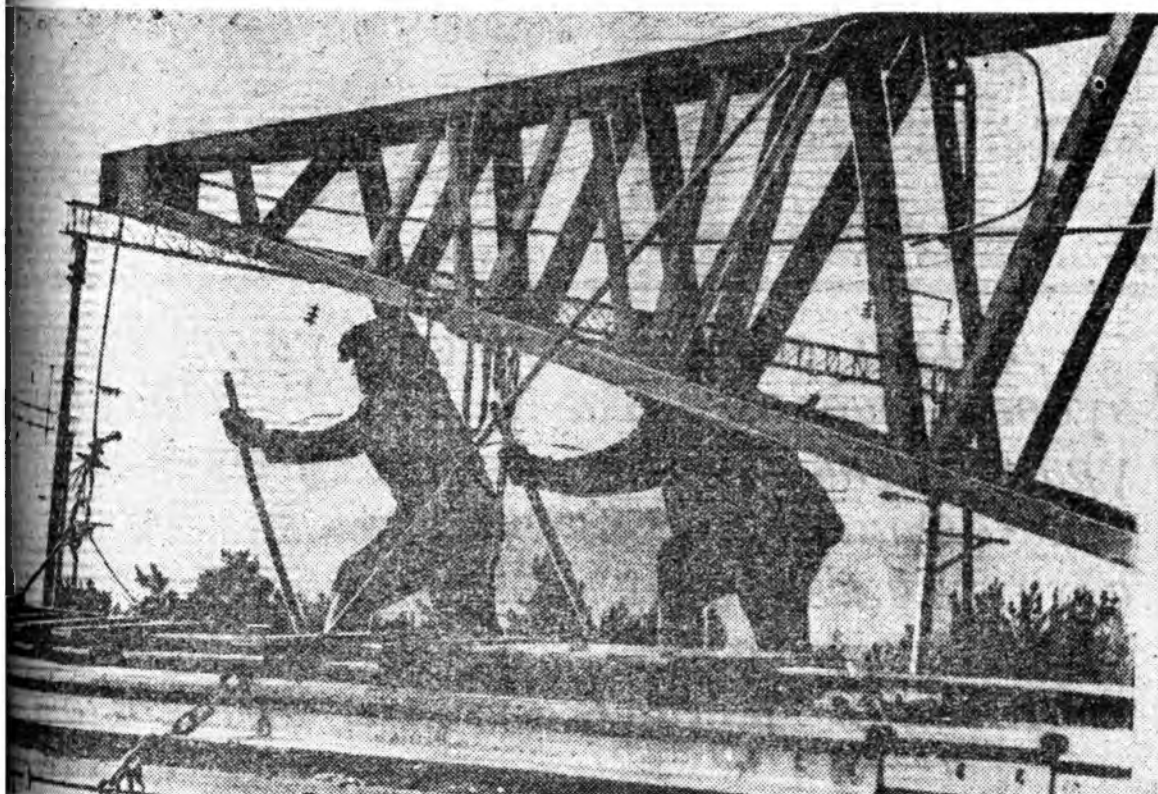
...ой Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

СОВЕТ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ БЕРЛИН ЕРЭНХЭЙ

БЕРЛИН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци Германиин Демократическа Республикын 20 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадалсахаяа октябриин 5-да эндэ ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Обороной министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Я. Киселев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай хоёрдохи секретарь И. К. Лутак, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй МГК-гай секретарь Р. Ф. Дементьева, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов гэгшэд делегациин бүрилдэлдэ ороно.

КОММУНИС СУББОТНИГҺОО

...эн субботын үдэр Улаан-Үдын ажалшад бултадаа нэгэн һаналтайгаар коммунис субботнигто гаража, эдэбхитэйгээр ажаллаһан байна. Илангаяа түмэр замайхид һайн ...лаа.

...УУД ДЭЭРЭ: 1. Түмэр замшад субботнигой үедэ. 2. «Электромашина» заво...щик Василий Нефедьев ажалдаа. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Демократическа журналистнуудай талархал

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Ленинскэ суртал һургаал эб найрамдалай, демократиин, социальна дэбжэлтын түлөө, национальна ба социальна сүлөөгэй түлөө империалис дарлалтада, колониальна зонхилолгодо эсэргүүсэн тэмсэгшэ элдэб оронуудай олон миллион хүнүүдые зоригжуулна. Ленинэй суртал һургаалай элшэ дэлхэйн эгээл холын булан хизаарнуудта хүрэжэ, арадуудай зол жаргалай түлөө олон шэнэ тэмсэлшэдые элсүүлэн жагсаана. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдажа Ленинградта болоһон журналистнуудай уласхоорондын уулзалгада хабаадагшад энэ ушарые онсолон тэмдэглээ.

Октябриин 5-да дискусси боложо дүүрээ. 90 ороной демократическа хэблэлэй түлөөлэгшэдэй табан үдэрэй турша соо зүбшэн хэлсэһэн асуудалнууд нэрьемэ альга ташалган доро баталан абтаһан хандалга соо һуурияа олоо. Энэ хуралдаанда хабаадагшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахыень уряалжа бүхы демократическа журналистнуудта, эб найрамдалай ба дэбжэлтын түлөө тэмсэлшэдтэ хандаа. Ленинизмын сурталай илан мандахын түлөө, буржуазна хорото номнолдо эсэргүү, дэлхэйн арадуудай эб найрамдалай, демократи ба социальна үнэн зүб хэрэгэй түлөө тэмсэлэй шангадхаха ябадалда нүлөөлхын тула бүхы хүсэнүүдээ нэгэдүүлхыень бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ журналистнуудые уряалба.

Уулзалгада хабаадагшад Ильичэй түрэһэн нютаг — Ульяновск ошохоёо ниидэбэд.

Газар хахалагшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ илагшад тодорбо

ТУЛА. (ТАСС). Судейскэ коллеги газар хахалагшадай бүхэсоюзна мүрысөөнэй дүн соносхоо. Калининградска областиин Гурьевай нэрэмжэтэ колхозой тракторист Е. Низовских 1969 оной ороной онсо чемпион боложо, хүндэлэлэй эгээл дээдэ табсанда гарахаар уригдаба. Эстониин тракторист К. Лунд хоёрдохи һуури эзэлээ. А. Новиков (Тульска область). Б. Жвиряла (Литвагай ССР) гурбадахи ба дүрбэдэхи һууринуудые хубаалдаба.

Эхэнэр механизаторнуудай дундаһаа Литвагай түлөөлэгшэ З. Мацкевичюте чемпион боложо тодорбо. Х. Кээс (Эстониин ССР) гэгшэдэ хоёрдохи һуури олгогдоо. И. Свилпе (Латвиин ССР) гурбадахи һуури эзэлбэ.

Красноярска хизаарай тракторист М. Лукин залуушуулай дундаһаа эгээн эрхим, шадамар бэрхэ хахалагша гэжэ тоологдоо. Л. Сикора (Белоруссиин ССР) — хоёрдохи, В. Брантс (Латвиин ССР) — гурбадахи һуури эзэлээ.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэгшэд тусхай алтан медальнуудаар, мүн СССР-эй ВДНХ-гай алтан медальнуудаар, үнэтэ шангуудаар шагнагдаа. Мүрысөөндэ хабаадагшад бултадаа СССР-эй ВДНХ-гай бронзо медальнуудта хүртэбэ. Тэдэнэй олонхиндо тусхай шангууд барюулагдаа.

...ДООГЭЙ АЖАЛШАД!

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ ҺАЙНААР БЭЛДЭЖЭ, АШАГ ШЭМЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ!

...спубликын колхоз, совхозуудай ...ндэ мяха, һү, үндэгэ худалдаха, тушааха жэлэйнгээ түсэбые ...араар дүүргэжэ байһан тухай

...ОКТЯБРИИН 1-нэй МЭДЭЭН
(...үүргэлтэ процентээр).

	Мяхан	һүн	Үндэгэн
	110	151	—
	109	124	—
	96	90	113
	93	90	—
	79	84	101
	78	92	—
	76	82	—
	74	72	110
	74	88	—
	71	84	—
...рэй	69	85	118
	68	84	—
	68	72	140
	67	88	225
	61	69	186
	60	93	—
	60	132	—
...стын	60	8,6 дахин	—
	126	106	110

Жэлэй гурбан квартал дүүрэбэ. Энэ үе соо республикымнай колхоз, совхозуудай һаалишад, малшад, хонишод, шубуушад муу бэшээр хүдэлжэ, гүрэндэ мяха худалдаха, тушааха юһэ һарын түсэб 108 процент, һү — 106 процент, харин үндэгэ, нооһо худалдаха жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргээ.

Илангаяа Кабанскын, Яруунын, Баунтын, Прибайкалиин, Улаан-Үдын аймагууд һайн үрэ дүн туйлаа. Жэшээнь, Кабанскын аймаг гүрэндэ мяха тушааха юһэ һарын түсэб 128 процент дүүргээд, мүнөө жэлэйнгээ түсэб 96 процентдэ хүргэбэ. Мүн Яруунын, Түнхэнэй, Ахын, Баунтын аймагуудай ажахынууд гүрэндэ һү худалдаха гурбан кварталай түсэбые 118—172 процент хүрэтэр дүүргээд, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь баһал урид хүсэхеэ байна.

Байгша ондо республикын хонишод һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэмээр. Хонин һүрэг олоор үсхэбэрилдэг Мухар-Шэбэрэй аймаг түсэбэй ёһоор 5445 центнер «сагаан алта» тушааха аад, 7054 центнер нооһо тушаажа, түсэбөө 130 процент дүүргээ. Яруунын, Улаан-Үдын, Зэдын аймагуудай ажахынуудшье гүрэндэ нооһо ехээр худалдаа, тушаагаа.

Гэхэтэй хамта, эдэ туйлагдаһан зарим тэды үрэ дүнгөөр һанаагаа амарха үндэһэн үгы. Мүнөөмнай жэлэй шиидхэхы үе — дүрбэдэхи квартал эхилбэ. Хэнэйшье мэдэһээр, энэ эгээл харюусалгатай үе бшуу. Октябрь, ноябрь, декабрь соо хаа хаанагүй байрын саһан орожо, ольбон хүйтэн болохо, үхэр малшье үбэлжэлгэдөө орохо байна. Эгээл энэ үедэ тэдэниие һайн, дулаан байраар хангаагүй, хаһа сагтань үбһэ тэжээл һайса эдюулжэ, зүбөөр харууһалаагүй һаа, һү шэмээ татаха, муудаха ха юм.

Мүнөө зарим колхоз, совхозуудта үнеэдэйнь һү шэмэ доошолжо эхилээ. Жэшээлбэл, Хяагтын аймагта үнгэрөөшэ сентябриин түрүүшын 15 хоногто үнеэн бүриһөө 68 килограмм һүн һаагдаа һаа, һүүлшын 15 хоног соо оройдоол 46 килограмм һүн абтаа. Тиигэжэ аймагай ажахынууд сентябриин түрүүшын хахадта 389 тонно һү тушааһан байбал, хоёрдохи хахадтань — 326 тонно һү тушаагаа. Баргажанай аймаг энэ үе соо һү худалдалгаяа аяар 79 тонноор доошолуулаа. Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Зэдын аймагууд гүрэндэ һү тушаалга, худалдалгаяа энэ үе соо нилээд хорооһон байна.

Харин тиихэдэнь үхэр малай, илангаяа үнеэдэй эдихэ хоолой таряалан, сабшалан дээрэ элбэг байһаниие зүбөөр хэрэглэжэ, һайнаар адуулһанай ашаар зарим ажахынууд һү һаалиа бүри дээшэлүүлээ. Улаан-Үдын аймаг сентябриин түрүүшын хахадта гүрэндэ 510 тонно һү худалдаһан һаа, һүүлшынь хахад соо 554 тонно һү худалдаа. Кабанскын, Прибайкалиин аймагууд һү тушаалга, худалдалгаяа зарим тэды дээшэлүүлэнхэй.

Жэлэй һүүлшын кварталда ажалайнгаа эршые улам шангадхан, үхэр малай харууһа тэжээлые зүбөөр эмхидхэжэ, оролдосотой һайнаар адуулжа, мяха, һү, үндэгэ гүрэндөө улам ехээр худалдаха, тушааха, тиигэжэ жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэхэ саг ерээ.

ХУУШАНАЙНГАА ХАБА АЛДАНАГҮЙ

Байгша оной гурбадахи квартал түгэсэжэ, ажахы бүхэнэй ажалайнгаа дүнгүүдые согсолжо байха үедэ, аймагай эрхим фермэнүүдэй нэгэн — Улааха-Аралай һаалиин гүүртэдэ хүрэжэ, ажал хэрэгээрнь һонирхобобди. Энэ гүүртын коллектив жэл, квартал, һара бүхэндэ эрхим дүнгүүдые туйладаг юм.

Эндэхи һаалишад мүнөө жэлдэшье эдэбхитэйгээр ажаллаа. Аймагай һаалиин гүүртэнүүдэй хоорондо һара бүхэндэ дэлгэрдэг социалис мүрысөөндэ хэдэн дахин илажа гаранхай. Энээн тухайнь КПСС-эй райкомой бюро болон аймсоведэй гүйсэдком оло дахин тэмдэглэһэн байна.

Август һарада, ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгын түлэг ябаха үедэ, эндэхи һаалишад үбһэ хуряалгада үдэр бүхэндэ хабаадаашье һаа, һаалияа доошолуулаагүй, бүхы хүсэл оролдолгоо гаргажа хүдэлөө юм.

Мүнөө тус гүүртэдэ 180 үнеэн һаалгана. Жэлэй түрүүшын гурбан кварталай түсэб 2700 центнер байгаа. Тэдэнэр энэ даабаряа 105,5 процент дүүргэв. Мүн баһа гүрэндэ һү тушааха түсэбөө амжалтатай бэелүүлээ. Бүхыдөө 2120 центнер һү тушааха түсэбтэй аад, 2157 центнер худалдаа гээшэ. Һүүлшын кварталда һаалишад габшагайгаар ажаллажа, һү һааха жэлэйнгээ түсэб декабриин 5 — Конституциин үдэр хүрэтэр дүүргэхэ хүсэлэнтэй. — Коллективэй гэшүүд хэлэһэндээ хүрэдэг зон юм, — гээд, гүүртые даагша Даша-Дондок Ринчинович Жимбеев хөөрэнэ.

Нээрээшье эндэхи һаалишад хэлэһэндээ хүрэдэг, зориһоноо абажа һаладаг, олон жэлдэ суг хамта ажаллаһан тула бэе бэеэ ойлголсодог хүнүүд гэжэ үнинэй мэдээжэ. Коллективэй олонхи гэшүүд нэгэдэхи, хоёрдохи классай малшан гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэдэнэй дунда Цыпилма Дашиева, Доржима Базаржапова, Цырен-Чимит Шагдарова гэгшэд оролсоно. Теэд залуу һаалишадшье дутуугүй ажаллажа, үндэр дүнгүүдые туйлажа байнхай. Жэшээнь, хоёрдохи жэлээ һаалишанаар хүдэлдэг Любовь Файзулина 9 һарын туршада һаамхай үнеэн бүриһөө 1700 үлүүтэй килограмм һү һаажа, аймагайнгаа эрхим һаалишадай тоодо оролсоо. Гүүртэ дээрэнь хаража үзэхэдэ, сентябриин 20-до үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1582,7 килограмм һүн һаагдаад байгаа.

Һү һаалияа дээшэлүүлхын, малайнгаа ашаг шэмэ һайжаруулхын, тоо толгойень олошоруулхын тула тус гүүртэ эхэ малаа саг соонь үрэжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ анхаралаа хандуулна.

Улааха-Аралай гүүртын һаалишад «ехэ һү» һаахын тула һайн шанартай, бардам хүрэхэ үбһэн хэрэгтэй гэжэ тоолоод, хаража байһан малайнгаа тэжээл ööһэдынгөө шада...ар хуряажа абадаг болоһоор ол... жэлэй юм. Энэнь һү һаали дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехээр туһална гэжэ һанагдана. Мүнөө жэлдэ Бухата, Жэбхээһэн, Булам гэжэ газарнуудта 330 гектар сабшалангай ургаса хуряажа, 1752 центнер һайн шанартай үбһэ ...ганууд дээрэ һүрилжэ абаа. Тэрээнһээ гадна, зуун га талмай дээрэһээ 1100 центнер зеленко хуряажа абаха түсэбтэй байһанаа, 1422 центнер зеленко суглуулжа, шарга дээрэ сомоо. Зеленко хуряалгань үргэлжэлһөөр.

Байгша ондо Улааха-Аралай гүүртын һаалишад 3315 центнер һү һааха, тэрэнэйнгээ 2600 центнерые гүрэндэ худалдаха түсэбтэй юм. Мүнөө амжалтатай ябаһан тус коллективэй гэшүүд энэ даабаряа болзорһоонь урид бэелүүлхээр зоригжонхой. Жэл бүхэндэ амжалта туйладаг Улааха-Аралай гүүртын һаалишад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ бэлэг болгон, бүри үндэр дүнгүүдые ажал дээрээ туйлаха байһаниинь дамжаггүй.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хэжэнгын аймаг.

...АХАМАЛНУУД ТАРГАЛНА

...ай аймагай Баян-Го...хидой бэшэгэй рес... газетэнүүдтэ толилог...рэниие Үдын совхо...зүбшэн хэлсэжэ, жэ...түсэб дүүргээд, ерэхэ түсэбые бэелүүлхэ ту... арга хэмжээнүүдые ...

...ой малшад гүрэндэ ...00 центнер хонинои, ...ер үхэрэй мяха тушаа...ан. Сентябриин эхеэр ...р үхэрэй мяха тушаа... Шөтын мяханай ком...0 центнер үхэрэй мя... Тиихэдэ октябрь ...р 1100 хонин Улаан...ай комбинатда оруу...лэн болонхой. Тиигэ... түсэб дүүрэхэ юм. ...ын ажалай туйлалта...рэһээ болоноб гэхэ... зүн 530 толгой ...бэшээридэ абаашажа ... Гүүртын үхэр бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 800 граммаар нэмээ.

Энэ жэл Удинск тосхондо шахан таргалуулха малай байра барюгданхай. 303 хашараг мүнөөнһөө шахагдажа захалба. Тэдэ хашарагуудай тус бүридэнь үдэрэй 8,6 тэжээлэй единицын хэмжээнэй (3 килограмм үбһэ, 3 килограмм зелёнко, 4 килограмм һолоомо, 4 килограмм холимол тэжээл) хоол эдюулэгдэнэ. Шахамалнууд бүлеэн үһа уужа, дулаан байра соо хононо. Эдэ малые декабрь болотор шахаад, тус бүриинь 320 килограммда хүргэжэ, эрхим тарган болгожо, гүрэндэ худалдаха юм. Январь, февраль һарануудта баһа дахин ондоо гүүртэ шахагдаха. Ерэхэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэб болзорһоо урид дүүргэхэ гэжэ Үдын совхозой малшад иимэ оролдосотойгоор ажаллажа байна.

В. АБИДУЕВ.

КУУЗИКУ ХУРЯАГДАНА

Хужарай найман жэлэй һургуулиин һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ хэдэн звено боложо хубааraад, куузику түрүүшынхеэ тариһан юм. Тус һургуулиин биологиин багша Бадма Гомбоевна Базарова һурагшадай ажалые ударидаһан байна. Мүнөө тэдэнэрэй табан гектар дээрэ тариһан куузику яһала һайнаар ургажа, дүрбэн зуун хорёод центнер куузику хуряагдаба. Б. Жигжитова, К. Лубсанов гэгшэдэй звеногойхид бүри ехэ ургаса хуряаһан байна. Эдэнэр хуряажа абаһан куузикугаа колхозойнгоо Бүтүү Зэдын. Буусын һаалиин фермэнүүдтэ тушаажа үгэһэн байха юм.

В. БАЛДАНОВ.
Захаамин.

СИЛОС ДАРАЖА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Ниитын малда тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ гэһэн зорилго бэелүүлэгдэжэл байна. Бэшүүрэй совхозой табадахи фермэ дээрэ силос даралган үргэлжэлһөөр. 2000 тонно кукурузын силос даргдаа. Үшөө зелёнкоор силос хэгдэжэ байна. Эрхим механизаторнууд М. Ястребов, И. Афанасьев гэгшэд һабхагшье ногоо үлөөнгүйгөөр хуряажа абана. Эдэ механизаторнууд үшөө 1500 тонно силос бэлдэжэ, ниитын малаа элбэг тэжээлээр хангаха гэжэ оролдоһоор.

И. ТКАЧЕВ.

...аа үбэлжэлгэдэ хэр бэлдэнэт?

...УЛҺА ОЖОРҺОН ХУУ САБШАГДАХА

...ой үнгэрхэ бүри үбэлэй түрүүшын ...эй заха үзэгдэжэ эхилбэ. Үндэр хада ...оор байрын саһан ороо.

...элгэдэ һайнаар бэлдэхэ, үбһэ тэ...этэ болгожо, хээрын сабшалан, та...һээ тэбэришье, һогооборишье һаань, ..., һолоомо суглуулжа абаха гэжэ ай..., совхозууд бүхы арга боломжоёо эл...

...дэ аргагүй. Байгша ондо сагай ула...һаа боложо, аймаг дотор тэжээл ...аа багаар бэлэдхэгдээ. Октябриин ...р ажахынуудта бүхы сабшалангай ...ой тайгын заха, үһа намаг соогуурхиие ...байхадань, хамта арай гэжэл 242 ...р үбһэн һүрилэгдөө гэхэ гү, али түсэб... 50 гаран процент дүүргэгдэбэ.

Теэд бүхы адууһа малаа һайнаар ондо оруулхын тула юу хэхэ, ямар арга бэдэрхэ болоно гээшэбибди?

Баяхан аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй сесси дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, үбһэ тэжээлэй нөөсые али бүхы аргаар нэмээхэ хэмжээнүүд хараалагдаа һэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай колхоз, совхозууд таряалан дээрэхи һолоомоёо, зелёнко хуряажа, һүрилжэ дүүргэхэеэ байна. Илангаяа Баргажанай, Дэрээнэй совхозууд зелёнко хуряаха хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулна.

Манай эндэхи ажахынууд энээнһээ урагша намагай ожорһо, жэжэ хулһа сабшажа, һайнаар буйлуулаад, малдаа эдюулдэг байгаа. Энэ жэлдэ хулһа, ожорһо бүри ехээр сабшажа абаха зорилго табигдана. Мүнөө ажахы бүхэндэ тиимэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб табижа үгтэнхэй. Жэшээнь, Баргажанай совхоз 3,5 мянган центнер, Аргатын совхоз — 5 мянган центнер, Хурамхаанай совхоз — 3,2 мянган центнер ожорһо сабшажа абаха юм. Тэдэнэр нигээд намаг дээгүүрхи мүльһэнэй хүрэжэ, косилка, гар хажууршадые табихаар болоходонь ожорһоёо сабшажа эхилхэ байна.

Тиигэжэ колхоз, совхозууднай хамта 20 мянган центнер ожорһо сабшажа абахань. Тэрээ үбэлдөө тусхай машинаар хэршэжэ, гидролизно аргаар буйлуулаад, малдаа эдюулхэ юм.

Мүнөө манай эндэ саһагүй, яһала дулаан байһаниие һамбаашалжа, ажахынуудай малаа, илангаяа олонхи хониндоо Хүнтэйн талын таряалан дээрэ гарганхай. Тэндэхи талха тарланай һуурида, сабшалан дээрэ малай эдихэ юумын элбэг байһаниие хараада абажа, колхоз, совхозууд Хүнтэйн талада хони, малые хүйтэн һалхин, бороо, саһанай үедэ оруулжа хааха саг зуурын далабша сарай, хашаа хорёонуудые олоор түхеэрэнхэй. Мүн силосэй нүхэндэл адляар доошонь газар малтаад, дээгүүрнь һургааг хаяжа, һолоомоор хушахадань ехэ зохид дулаан байра болоно. Тиигэжэ эндэ мал бүри үбэлэй ехэ хүйтэн болотор адуулагдаха юм.

Эдэ бүхы арга боломжые хэрэглэн, адууһа малаа намарай элдиндэ таргалуулжа абаха, бэлэдхэһэн үбһэ тэжээлдээ шадаал һаа ехээр нэмэри оруулха гэжэ аймагай ажалшад, малшад бүхы шадалаараа оролдоно.

Ж. ГАРМАЕВ.
Баргажанай аймагай үйлэдбэриин управлениин начальнигай орлогшо.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүдтэ „Эхэ-Геройн" хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо

Арба, арбанһаа дээшэ үхибүүдые түрэжэ, хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй октябриин 1-нэй Указаар **«Эхэ-геройн» хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоод**, «Эхэ-герой» гэһэн орден, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамота барюулагдаха болобо. **Буряадай АССР-һээ:**

БОРБОЕВА Тамара Лубсановнада — Зэдын аймагай Оёорой совхозой хүдэлмэришэн.

БУДАЕВА Бизья Лопсоновнада — Түнхэнэй аймагай Хуурай-Хобок тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

ГУНЗЕНОВА Сындыма Самбуевнада — Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

ДАБЕЕВА Варвара Николаевнада — Зэдын аймагай Зэдэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

ЛЕМЕШЕВА Фекла Архиповнада — Улаан-Үдын Ехэ Хунали тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

МОЛЧАНОВА Александра Михеевнада — Баргажанай аймагай Аргатын совхозой хүдэлмэришэн.

ПАВЛОВА Александра Семеновнада — Зэдын аймагай Оёорой совхозой хүдэлмэришэн.

ХАНДАМАЕВА Хандажап Шагдаровнада — Яруунын аймагай Эгэтын-Адаг тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

ЦЫЖИПОВА Долгор Цыденовнада — Яруунын аймагай хүдэлмэрилэгшэ.

ЦЫРЕМПИЛОВА Намжил Хабтагаевнада — Баргажанай аймагай Аргатын совхозой хүдэлмэришэн.

ЦЫРЕНДАШИЕВА Цыбик-Ханда Дылгыровнада — Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

ЦЫЦЫКОВА Лайжид Убашеевнада — Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

ЭРДЫНЕЕВА Вера Гармаевнада — Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

ЯКОВЛЕВА Наталья Федоровнада — Загарайн аймагай Первомайска тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Колхознигуудай бүхэсоюзна съездые угтуулан

ҮНДЭҺЭН ХУУЛИ—ЖЭШЭЭТЭ УСТАВ

ЯРУУНА

Колхозно байгуулалтын үндэһэн хуулиин — колхозой Жэшээтэ Уставай проектые суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, бүрин һайшааһан Яруунын аймагай колхознигуудай түлөөлэгшэд колхознигуудай республиканска конференцидэ хабаадаха делегадуудые һунгаа.

Худөөгэй үгытэй ажалшад, таряашад имагтал хамтын ажалай ашаар жаргалтай һайхан байдалтай боложо, социализмын илалтада хүрэжэ шадаха гэһэн В. И. Ленинэй сэсэн мэргэн заабари колхозуудай замые гэрэлтүүлэн, айхабтар ехэ хүгжэлтын шатада үгтэлжэ асараа.

Худөөгэй ёһотойл социалис, шэнэ индустриальна шэнжэтэй томо ажахы болоһон Яруунын аймагай колхозуудай түлөөлэгшэд колхозой Жэшээтэ Уставай проектые зүбшэн хэлсэхын тула Нарһата тосхондо сугларба. Аймагай соёлой байшан гоёор шэмэглэгдэнхэй.

Коммунис парти, тэрэнэй Центральна Комитет агууехэ багша Ленинэй захяа заабари бэелүүлэн, олон миллион таряашад, малшадые хамтын ажалда нэгэдхэжэ, түүхэтэ богонихон болзор соо колхозуудые хүгжэнги, томо, хүсэ ехэтэй, машина техникээр зэбсэгжэһэн ажахынууд болгоо. Эдэ бүгэдые гэршэлһэн плакат болон диаграммануу соёлой байшангай таһагуудай ханаар үлгөөтэй.

Аймагай суглаанда 100 гаран түлөөлэгшэд һунгагданхай байгаа. һунгагдаһан колхозник бүхэн эндэ ерэнхэй. Суглаанай нээгдэһэниинь соносхогдожо, Улаан туг сцена дээрэ гаргагдажа, эдир пионернүүд колхознигуудые амаршална. Ажалай түрүүшүүл президиумдэ һуунхай. Ажалшадай депутадуудай аймагай Совѐдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Ц-Д. Ж. Жалсанов** тус суглаан дээрэ элидхэл хэбэ.

— Ленинэй зааһан кооперативна түсэбэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэһые манай аймагайшье таряашадай байдал гэршэлнэ. Мүнөө байһан Уставай баталагдан абтаһан сагһаа хойшо аймагаймнай колхоз бүхэндэ айхабтар ехэ хубилалта болоо. 1935 ондо манай аймагай газар дээрэ хүсэ шадал багатай, экономикынгоо талаар һулахан худөө ажахын 32 артельнүүд байһан юм. Тэрэ үедэ эдэ ажахынуудта бүхыдөө 11 мянган үхэр, 10 мянган хонин, 5 мянган адуун бии байгаа. **Харин мүнөө аймаг дотор гурба дахин олон үхэр, арба дахин олон хонин һүрэг атарлан бэлшэжэ ябадаг,— гэжэ нүхэр Жалсанов хэлэнэ.**

Шэнэ Жэшээтэ Уставай проектые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, нютагтаа хамтын ажахы тогтоохо хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан хүнүүдые элидхэлшэ нэрлэнэ, тэдэндэ баяр баясхалан хүргэнэ. Тэдэнэй тоодо Г. А. Гантимуров, Ц. А. Аюшин, Б. Ц. Цыдыпов Б-Б. Ц. Цыдыпов, Д. Дампилон, Б. Д. Дамдинов. Д. Цыдендамбаев, аха дүү Тарнуевууд болон бусад олон нүхэд оролсоно.

Аха нүхэдэй хэһэн арюун һайхан хэрэг мүнөө найдамтай гарта байна гэжэ тэмдэглээд, багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мурысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон аймагайнгаа колхозникуудай абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан тухай тогтоо. Үнгэрэгшэ жэлэй сентябриин 23-най мэдээгээр аймаг дотор 19 мянган центнер үбһэн бэлэдхэгдэһэн байгаа һаа, харин мүнөө 64 мянган центнер үбһэн хуряагданхай гэжэ нүхэр Жалсанов хэлэнэ.

Колхозникуудай һуудал байдал хараха болоо һаа, хото городойхиһоо дутуугүй. Айл бүхэн гоё һайхан байшан гэртэй, гэр сооо элдэб мебель, хэрэгсэлнүүд дүүрэн. **Мотоциклтай, хунгэн автомашинатай айлнууд олон.** Айл бүхэн газаагаа һааха үнеэтэй, хэдэн хони, ямаатай, гахай, тахяа тэжээдэг.

Эдэ бүгэдэмнай Ленинэй кооперативна түсэбэй бодото бэелэл, Коммунис партиин үдэр бүриин анхаралай, худөө ажахын артелиин Уставай аша мүн гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэнэ.

Колхозой Устав гээшэмнай олон түмэн ажалшадай хуули болоно. Иимэл дээрэһээнь хүн зомнай шэнэ Жэшээтэ Уставай проектээр һонирхоно, суглаанууд дээрэ энээн тушаа һанамжа, дурадхалнуудые оруулна. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоздо болоһон суглаан дээрэ 17 хүн үгэ хэлээ. Энэ артелиин һүһаалиин гүүртые даагша Бадма Ширапов колхоздо олон жэл соо таһалгаряагүй худэлмэрилһэн колхозникуудай ажалай түлбэри һая худэлмэрилжэ байһан зоной хиһоо ехэ байха ёһотой гэһэн анхармаар дурадхал оруулаа.

«Дружба» колхозой түрүүлэгшэ Н. Ю. Намсараев үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Худөө ажахын шэнэ Жэшээтэ Уставай проектые, Колхознигуудай бүхэсоюзна III съезд зарлаха тухай мэдээсэлые манай артелиин гэшүүд ехэ һайшаан угтаад, парти, правительствынгаа үдэр бүриин анхаралда ажалай шэнэ амжалтаар харюусахые хүсэнэ.

Урдань олон жэжэ ажахынууд байһанаа хамтаржа, һайн техникээр хангагдаһан томо колхоз мүнөө болонхой. Артелиимнай үйлэдбэри жэл бүри дээшэлнэ. Һүүлэй хэдэн арбаад жэлэй туршада соо артелиин хубаарида ородоггүй жаса 1,6 дахин, мүнгэн олзо—1,4 дахин ехэ болоо гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ.

«Победа» колхозой хонишон **Б. Д. Дашиева** артелиингээ саашадаа хүгжэхэ, табан жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэжэ байһан тухай хөөрөө.

Колхознигуудай съездые, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалайнгаа амжалтаар угтажа байһан тухайдаа «Коммунизм» колхозой хонишон **Ц. Ц. Цыденжапова** хөөрөө. 100 эхэ хонин бүридэ 104 хурьга түлжүүлһэнээ, хонин бүриһөө 4 ки... грамм нооһо хайш... хонидоо искусственна... жүүлээд, бэлшээн... байһан тухайдаа тэр... байса тогтобо.

Эгэтын-Адагай со... түрүүлэгшэ, хамтын... гуулха хүдэлөөнэй ве... **Гончиков,** «Дружба»... дахи бригадын бри... **Гармаев** болон бусад... дээрэ үгэ хэлээ.

Эндэ сугларагшад... колхознигуудай конф... легадуудые һунгаһан...

М. Я...
В. Да...

> *Даажа абаһан газараа бүрин хүсэд... зүбөөр ашаглаха, саг үргэлжэ һайжаруу... үрэжэлыень дээшэлүүлхэ, газар уһалха ба... маг хатааха, хүрьһэнэйнь гэмтэлгэтэй п... сэхэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ, к... хозой газар гамнаха, үрихэ ябадалһаа на... наар сахин хамгаалха...гэһэн уялга абана.*
>
> **(Колхозой (худөө ажахын артелиин) Жэшээтэ Уставай про...**

ҮРГЭНӨӨР ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭНЭ

ХЯАГТА

Хяагтын аймагай колхозуудай түлөөлэгшэдэй суглаан Худэри-Сомондохи худөөгэй клуб соо сентябриин 30-да болобо. Суглаанда тус аймагай колхозуудай 236 түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Худөө ажахын артелиин шэнэ Жэшээтэ Уставай проект тухай КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь Е. Ф. Елизовэй элидхэл шагнажа, эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэбэ. Колхозой шэнэ Уставай проектые һайшаан дэмжэжэ байһан тухай тогтоол тус суглаан дээрэ нэгэн һаналаар абтаа. Республикын колхознигуудай конференцидэ хабаадалсаха өөһэдынгөө 41 делегадые һунгаһан байна.

1929 онһоо эхилэн эндэ түрүүшын худөө ажахын коммунада нютагай үгытэй тарияшад нэгэдэжэ эхилээ. Тэдэнэй нэгэдүүлһэн үсөөн толгой мал, модон анзаһан, аса, тармуур—эдэл һааб даа тэрэ үеын коммунарнуудай нэгэдэмэл ниитын хогшол зөөри. Тиигэбэшье һайн дураараа нэгэдэһэн тарияшад Ленин багшын зааһан замые, коммунис партиин, совет засагай олгоһон үргэн эрхэ сүлөөтэ байдал, газар уһа, дайда дэлхэйн баялигые ашаглаха эрхээ дүүрэн эдлэхын тула бүхы эдэбхи үүсхэлээ гарган оролдоо. Коммунис партиин, совет засагай хүтэлбэри доро В. И. Ленинэй зааһан замаар урагшаа дабхин, ерээдүйн тэгээн гэрэлтэ илалтада хүрэхэ байһандаа этигэдэг, энэ замда туһаһан али олон бэрхэшээлые баатарлигаар дабажа гаталха шэн зориготой байгаа.

1930 ондо аймагай колхознигууд энээл түрүүшын бишыхан «Фордзон» трактор асарһан байгаа. Энэ хадаа тэрэ сагай модон анзаһанай хажууда «гайхамшагта» техникэ байгаа бшуу. Теэд тэрэ «Фордзон» мүнөө манай колхозуудай ашаглажа байгаа трактор, комбайнууд болон бусад хүсэ ехэтэ машинануудай хажууда тиихэ үеын модон анзаһанай жэшээтэй бэшэ аал! Колхоз бүхэнэй ажахы дээрэ зуугаад тооной асари хүсэтэй оньһото машинанууд—трактор, комбайн, автомобиль гэхэ мэтэ техникэ ажаллана. Энэ хадаа ашата багша В. И. Ленинэй хараалһан алдарта кооперативна түсэбэй бэелэлтын ашаар туйлагдаа.

Аймагай колхозуудай ниитын ажахынууд һүүлэй жэлнүүдтэ бүришье түргэнөөр хүгжэбэ. Жэшээлхэдэ, ороohо тарияанай ургаса, 1953 онойхитой сасуулхада, 1.5 дахин дээшэлжэ, 1968 ондо дунда зэргээр гектар бүриһөө 11,8 центнер абтаа. Сабшалангай ургаса 2 дахин нэмээгдэн, 20.6 центнертэ хүрөө.

1953 ондо аймагай колхозууд 97615 центнер тарияа, 13503 центнер һү, 3687 центнер мяха, 230 центнер нооһо үйлэдбэрилжэ байһан. Харин 1968 ондо ороohо тарияа—226314 центнер, һү—48414 центнер, мяха—14176 центнер, нооһо—1300 центнер хүрэтэр абаһан байха юм.

Колхозуудай ниитын үйлэдбэриин ургахатай хамта, тэдэнэй экономикынь улам бэхижээ. Худөө ажахын продуктнуудые гүрэндөө улам ехээр худалдана. Шэнэ барилганууд үргэнөөр бодхоогдоо, колхознигуудай соёл культурын, ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ бүрин дүүрэнээр хангагдажа байна! Колхоз бүриин түб тосхондо соёлой байшан, дунда һургуули, библиотекэ, спортын талмай, хүүгэдэй саад, ясли гэхэ мэтэ байгуулагданхай. **Колхознигуудай ажаһуудалай хангагдаса жэлһээ жэл бүхэндэ улам һайжаржа байна.**

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Е. Ф. Елизов өөрынгөө элидхэл дотор аймагайнгаа колхозуудай амжалта, хүгжэлтые эдэ бүхы баримтануудаар тодорхойлон, тобшохоноор тогтобо. Тиигээд худөө ажахын артелиин Жэшээтэ Уставай проект дотор хэлэгдэһэн** зүйл бүхэниие тайлбарилан, тэрэнэй шэнэлэгдэхэ **болоһон** ушарые, колхознигуудай мүнөө үе сагай зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. **Жэшээтэ** Уставай проект аймагай колхозуудай дунда **үргэнөөр** зүбшэгдөө гээд, тэдэнэй оруулһан һанамжа, дурадхалнууд дээрэ тогтон элидхэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр худөө ажахын артелиин Жэшээтэ Уставай проект тушаа үгэ хэлэлгэдэ колхозуудай түлөөлэгшэд эдэбхитэйгээр хабадалсаба. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **А. Н. Соновиков** артелиингээ хүгжэлтэ тухай хөөрэбэ. Тус колхоз хадаа мүнөө үе сагай оньһото техникээр зэбсэглэгдэһэн томо ажахы болонхой. Шара-Гол нютагай баян тала дайдаар нэмжыһэн энэ колхозой мэдэлэй газар дээрэ 48 трактор, гуша гаран комбайн худэлнэ. Колхозой гэшүүдэй туйлаһан амжалта, илалтын дүнгүүдээр тус артель гурбан удаа СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ хабаадалсаа. Артелиингэ ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлаһан амжалтануудайнь түлөө тус колхоздо КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ВЦСПС-эй дурасхаалай Улаан туг хэтэ мүнхэдэнь хадагалагдахаар барюулагдаһан байна. Колхозойнгоо түрүүшүүлэй ажалай амжалта тухай омог баяртайгаар үгэ хэлэгшэ дурсана. Хүндэлэлэй тэмдэг орденоор шагнагдаһан эрхим һаалишан Т. Н. Бобыкина, Ажалай Улаан тугай орденто хонишон А. Н. Аносов, һаалишан Е. А. Жаркова болон бусад жэшээтэ һайнаар ажаллана. Колхозой Жэшээтэ Уставай проект ниитэ колхознигуудай дунда үргэнөөр зүбшэгдөө, һайшаагдаа. Мүн артелиин гэшүүд өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулһан байна.

Н. Ф. Бадмаев («Заря» колхозой һү һаалиин фермые даагша) Колхознигуудай бүхэсоюзна II съездһээ хойшо үнгэрһэн 34 жэлэй туршада колхозой ажабайдалда болоһон асари ехэ хубилалта, хүгжэлтэнүүд тухай өөрынгөө артелиин жэнхэни байдалһаа жэшээ харуулан һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна.

— «Дружба» колхозой ажалшад Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе угтуулан социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. Манай һаалишад, малшад, хонишод байгша ондо абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ,— гээд тус колхозой түрүү һаалишан **Т. П. Халецкая** үгөө эхилбэ.— Колхознигуудай III съезд дээрэ баталагдаха худөө ажахын артелиин Жэшээтэ Устав хадаа колхозуудай ажахые саашадань улам түргэнөөр хүгжөөхэ, ажалшадай ажаһуудал, соёл культурын хэрэглэмжые бүрин гүйсэдөөр хангалгада туһалха байна. Энэ Уставай проектые һайшаанаб,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Тус аймаг дотор түрүүшын колхоз байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, колхоз... шээр үни удаан саг со... һан, мүнөө пенсионер, орденто **А. И. Осеевэй** ... суглаанда хабаадагш... һонирхуулаа. Мүн ... түрүүшын колхозой... байһан, мүнөө тусха... нер, Ажалай Улаан ту... ной кавалер **И. В. Кр...** худөө нютагайнгаа ... шан, тарияашадай колх... ябажа, ажахы, соёл ку... зэргэ ехээр хүгжөөһ... һан һонирхолтойгоор...

«Заря» колхозой ... **И. Р. Агафонов** болон ... хэлэгшэд колхозой ш... Уставай проектые һай... раа, артелиингээ гэш... һэн нэмэлтэ, ажал... оруулхые хүсэһэн бай...

Худөө ажахын ар... шээтэ Уставые һай... тоол суглаанда хабаад... дуугаар баталаа. Тэр... тороо тус Уставай пр... шэн хэлсэхэ үедөө ... дай оруулһан нэмэлт... та, һанамжануудые ...

Республикын колх... конференцидэ хабаада... лөөлэгшэд һунгагдаб... дунда «Родина» колх... агроном Ф. С. Пашков... тор С. А. Алимасов, ... В. С. Афанасьева, «Д... хозой луговод А. В. Б... лишад Т. А. Халецкая... кимова, Ранжуровай ... колхозһоо һаалишан ... кина, хонишон А. Н. ... ря» колхозой суу... Д. Д. Игумнов, механ... Жарников болон бус...

Д. ЦЫ...
манай тус...

> *Ниитынгээ ажахые үргэдхэн хүгжөөхэ, гүрэнэй бэлэдхэлэй түсэб, худөө ажахын продуктнуудые тушааха контрактациин договор дүүргэхэ, ороohо тарияа, гүрэндэ шухала бусад продукци түсэбһөө гадуур худалдаха уялгаяа дүүргэхэ, колхознигуудай материальна ба соёлой эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха шухала байһые колхозойнгоо түсэбүүдые зохёоходоо хараада абаха.*
>
> **(Колхозой (худөө ажахын артелиин) Жэшээтэ Уставай проектһээ).**

ФОТОРЕПОРТАЖ

АЖАЛЫНЬ ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

МОДОШОДОН ябадаг харгыгаар Галуута нуурай эрье зүбшэн гараад, саашаа ой тайга тээшэ шэглэн ябанабди. Харгы гүбээ уулаар годирон гарана. Ойдо дүтэлхэ бүри хуһан, уляаһан модод олошорно. Машина уухилһаар, хада өөдэ гараадхиба. Газар дороһоо ургаһан мэтэ хэдэн модон гэр гэнтэ урдамнай харагдаба.

Маанадтай сүг ябалсаһан модо бэлэдхэлэй участогай нормировщик Н. И. Беспоясова эндэхи худэлмэришэд тухай тайлбарилан хөөрэнэ.

— Энэл даа, модошодоймнай байрладаг газар,— гэжэ хэлэбэ.

Машинаһаа буужа, модоной бэлэдхэгдэдэг газар ерэбэбди. Хюрөөгэй абяан холоһоо дуулдана. Геннадий Яковлевич Черныповой даадаг бага комплексно бригада эндэ ажалладаг. Манай дүтэлжэ ерэхэдэ, тэрэ «Дружба» хюрөөгөө орхёод, ажал тухайгаа хөөрэнэ.

— Сентябрь соо 1160 кубометр модо бэлдэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргээбди. Түсэбһөө гадуур 700 кубометр модо бэлдээбди,— гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Нүхэр Черныповой даадаг бригада мүн лэ табан хүнһөө бүридэнхэй. Тэдэнэр эбтэй эетэйгээр худэлжэ, абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлдэг. Бригадирай хюрөөгөөрөө отолжо унагааһан модые тракторист Вячеслав Беспоясов өөрынгөө туһалагша Борис Будинтай таллуулан сомоно. Тэдэнэр бушуу түргэнөөр ажалладаг. Үниһөө дүй дүршэлтэй болоһон, сугтаа худэлжэ дүршэһэн хоёр гэжэ ойлгохоор. 15 минутын үнгэрөөдхихэдэ, трактор ута модые хойноо шагтагалан шэрэжэ, дээдэ склад тээшэ шэглэнэ.

Оньһон түхеэрэлгээр модо ашадаг Роман Романович Фокеев тэдэнэй асарһан модые түргөөр ашажа ябуулдаг. Халаан соо 103 кубометр модо ашаха даабаряа ходо 120—130 процент хүргэдэг болонхой.

Тэдэндэ дүтэшэг Игорь Дмитриевич Матанцевай даадаг бригада ажаллана. Тэдэнэр түрүү зэргэдэ гараһан нүхэр Черныповой бригадын хэшээгээр ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, ехэ бүтээсэ туйладаг болоо. Участогай хэдэн бага комплексно бригада хоорондоо мүрысэн, хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана.

Галуута-Нуурай барилгын материалнуудай участогай худэлмэришэд 697-дохи нүүдэл оньһожоруулмал колонные, мүн үшөө хэдэн организацинуудые хюрөөдэмэл материалаар, модоной ондоо зүйлнүүдээр хангадаг. Модо бэлдэдэг бага комплексно бригаданууд һайн шанартай модо отолжо, участогай бусад худэлмэришэдые хэрэгтэй материалаар саг соонь хангана.

Энэ участок «Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин баазануудай нэгэниинь юм. Барилгада хэрэглэгдэхэ модон, хюрөөдэмэл материал, сонхын, үүдэнэй рама, колоодо эндэ хэгдэнэ. Худөөдэ эрхилэгдэжэ байгаа шэнэ барилгануудые хэрэгтэй материалаар саг соонь хангаха гээшэ ехэ шухала. Участогай коллектив өөһэдынгөө энэ уялгые һайнаар мэдэрһэн юм. Тэдэнэй хэрэгтэй материал бэлдээгүй шалтагаанһаа барилгашадай ажал багашье һаатадаггүй.

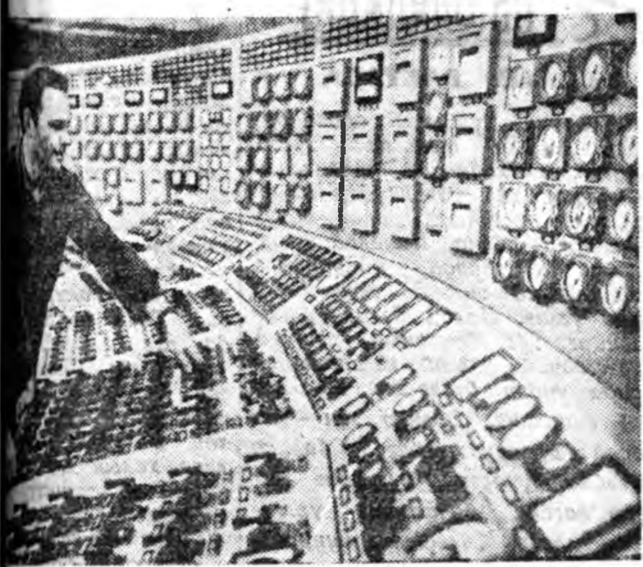
Участогай коллектив ажалай ленинскэ вахтада жагсаад, үйлэдбэриин даабари, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо һара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэжэ байнхай.

Зурагууд дээрэ: Бригадые даагша И. Д. Матанцев. Крановщик Р. Р. Фокеев.

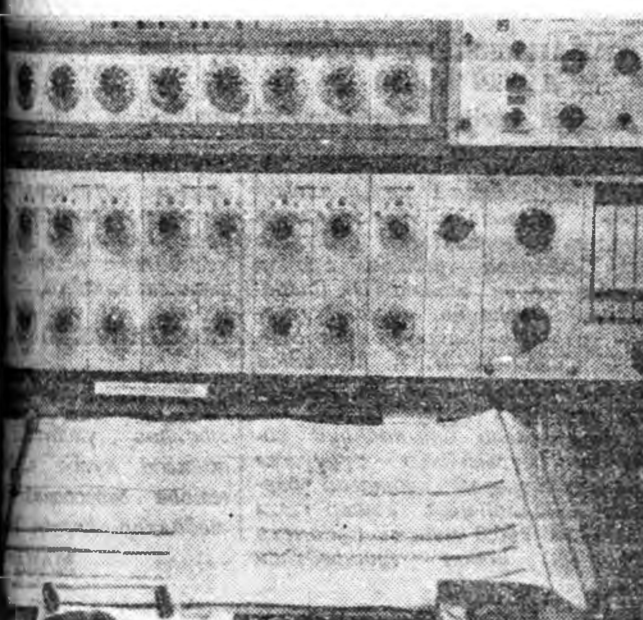
А. ШИРОКОВОЙ
фототекст.

ЙН ТУЙЛАЛТЫН ДЭЭЖЭ

ДЭЭРЭ: совет инженер Н. Лебедев (баруун гарһаа) ...э ТЭС-эй элшэ хүсэнэй гурбадахи блогые залан хү... ...тэнь болгар мэргэжэлтэ Д. Колевто туһалжа бай... (АПН).

...ЭЭРЭ: туршагдажа байгаа амитанай сэзэж дотор та... ...зүрхэнэй хүдэлэсые электроинцефаографай ту... ...сидэлэн бэшэжэ байхань харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

...ДЭЭРЭ: совет сэрэгэй техникэ хамтын һуралсалай

ТАСС-ай фотохронико.

...РИЛАЙ УШАРАЛ

Агаарай урасхаалай хубилалтануудай дундуур хэмые тодорхойлжо болохоор байна. Олон янзын үзэгдэлнүүдэй хажуугаар агаарай урасхаалай бүрилдэдэг гол шалтагаан бии гэжэ тодорхойлогдонхой. XX зуун жэлдэ агаарай урасхаалай (циркуляционно), уларилай (климатическа) үе сагууд гэжэ нэрлэгдэһэн гурбан үе (тодорхойлон хэлэбэл — хоёр хахад үе) бии гэжэ элирээ. Мүнөө гурбадахиин тэн хахадатань оронхой байнабди. Нэгэдэхи үень — XIX зуун жэлэй эсэсһээ 1915—1916 онууд хүрэтэр — эхэнхидээ меридианай циркуляциһаа (агаарай урасхаалһаа) уг унгитай байһан. Хоёрдохинь — 1951-1952 онууд хүрэтэр — широтагай тогтууритай урасхаалһаа шалтагаалһан байха. Энэнэй һүүлээр гурбадахи үе — баһал меридианһаа үлеэгдэжэ атмосферын эрид хубилһан үе эхилээ.

Циркуляциин элдэб үенүүдтэ сагай уларил ондо ондоо байдаг. Широтаһаа эхи абаһан урасхаал — тогтуритайшаг юм. Меридианһаа эхи абаһан агаарай урасхаал хойноһоо урагшаа шэглэлтэйгээр ходо хубилдаг. Тиихэдэнь гэнтэ дулаардаг, гэнтэ хүйтэрдэг.

Меридианһаа уг унгитай циркуляциин түлэг үедэ хойто зүгэй һалхин урагшаа холо хүрэтэр — Дунда Ази, Турци, Итали худар — хүйтэ абаашадаг. Урда зүгэй һалхинһаа холын хойто зүгтэ юрэ бусаар дулаардаг. Иимэ ушар 1968—1969 онуудта илангаяа элеэр үзэгдөө.

Иимэ үе 1967—1968 онуудта болохоор багсаагдалан аад, үнэндөө 1969 ондо тохёолдоо. Меридианһаа уг унгитай үе 70-аад онуудай эсэстэ — 80-аад онуудай эхеэр дүүрэхэ бэзэ.

Агаарай урасхаалай иигэжэ нэгэ шанга, нэгэ һула болоҗо байдаг ушар удаа дараалан ходо үзэгдэдэг. Тиимэһээ ерэхэ жэлдэ, меридианһаа уг унгитай агаарай урасхаал һулараха гэжэ багсаамаар.

Б. ДЗЕРДЗЕЕВСКИЙ,
(АПН).

Н. МУСХЕЛИШВИЛИ, академик

СОВЕТ ГРУЗИИН ЭРДЭМ УХААНАЙ ДЭЛИСЭ

Республика доторхи эрдэм наукын хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйжа Грузиин Наукануудай академиин президент, совет ехэ математик, академик **Николай МУСХЕЛИШВИЛИИЕ** АПН-эй корреспондент гуйба.

Грузин арад бүри эртэ урда сагта гэгээрэл болбосоролой ба эрдэм ухаанай гуламтануудтай байһан. IV зуун жэлэй үеэр Баруун Грузида философиин-риторикын мэдээжэ һургуули бии байгаа. Эрдэм мэргэжэл олохын тула зүүн Римэй империиншье залуушуул эндэ ерэдэг һэн ха. Урда Грузида һүмэ хиидэй һургуулинууд, Гелатида (Баруун Грузи), Икалтодо (Зүүн Грузи) XI зуун жэлдэ академинүүд эмхидхэгдэһэн түүхэтэй. Эртэ урдын Грузида металлурги, уһа хааха барилганууд, архитектура, хүдөө ажахы нилээд хүгжэнги байгаа гэжэ грузин ба хариин авторнуудай тэмдэглэлнүүд, олон тоото памятнигууд элирхэйлнэ.

Философиин, поэзиин, түүхын, математикын, астрономиин, медицинын — эрдэм ухаанай бүхы һалбаринуудай талаар Грузи мүн лэ ехэ амжалтануудые туйлаһан байха. Гэхэ зуура, хожомшог хүшэр байдал тохёолдоһон: хариин булимтарагшадай мэдэл доро хэдэн зуугаад жэлдэ байһан, тэдэндэ эсэргүүсэн тулалдаһанһаа уламжалжа эрдэм, соёлойнь хүгжэлтэ удаан һаатаһан юм.

Өөрын университедтэй болохо гэһэн үни холын эрмэлзэл Октябриин революциин ашаар лэ бэелүүлэгдэә. Университет 1918 ондо байгуулагдаад, эрдэм ухаанай бадарха гуламта болонхой. Урда тээнь Россин научна элдэб түб газарнуудта хүдэлмэрилдэг байһан грузинууд-эрдэмтэд иишэ ерээ бэлэй. Өөһэдын кадрнуудые бэлдэхэ, эрдэм наука һэргээхэ ба хүгжөөхэ арга боломжо хангагдаа.

Арьялаа томо модоной олон аса һалаануудһаа урэ жэмэсэй пэгшын ургадаг шэнгеэр Тбилисиин университедһээ эхи абажа республикын бусад олон дээдэ һургуулинууд, эрдэм ухаанай эмхи зургаанууд бүрилдэһэн байна. Тэдэмнай 1941 оной февральда Грузиин Наукануудай академи тогтооходо үндэһэ һуури бии болгоо.

Мүнөө академиин мэдэлэй эрдэм-шэнжэлгын 38 эмхи зургаан бии. Гэхэтэй хамта, республика дотор бүхыдөө 135 иимэ зургаанууд эмхидхэгдэнхэй. 15 мянга гаран научна хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй тоодо эрдэмэй 800 шахуу докторнууд ба 5 мянга шахуу кандидадууд мүнөө сагай шэнжэлхы ухаанай олонхи шэглэлнүүдээр научна хүдэлмэри ябуулна.

Грузиин математигуудай һургуули математикын ба теоретическэ механикын хэдэн олон һалбаринуудаар Советскэ Союз доторхи түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Тоолон тодорхойлдог машинанууд мүнөө сагай эрдэм ухаан ба ажал хэрэгтэ улам ехэ үүргэ дүүргэдэг болоҗо байнхай. Грузида тоолон тодорхойлдог математикын шэнэ онол оншонууд тайлбарилагдана. Ухаалан бододог шэнэ машинануудай теоретическэ эшэ онһонууд, арадай ажахые наринаар түсэблэлгын ба залан хүтэлэлгын научна гол заабаринууд, математическа арганууд электронно техникын туһаламжаар зохёогдоно.

Мүнөө үеынхидэй хараһаар байтарнь физикын талаар айхабтар ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Грузин эрдэмтэд теоретическэ, туршалгын шэнжэтэй шухала үрэ дүнгүүдые физикын талааршье туйлаһан байна. Республикын эрдэмтэд замбуулинай элшэ, тон хүйтэн температура, хатуу бодос, полупроводнигууд гэхэ мэтые шэнжэлнэ, ядерна физикын, биофизикын, плазмын физикын талаар ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. Эдэнэр эрдэм ухаанай шэнэ һалбари — квантова шэнгэн бодосуудай гидродинамика бии болгохо хэрэгтэ горитойгоор хубитаяа оруулаа. Грузин эрдэмтэд биологиин талаар ехэ амжалтануудые хангаа. Хүнэй ба малай нервнэ бүридэлэй асуудалнуудаар академик Иван Бериташвилиин хүтэлбэри доро грузин физиологуудай хэһэн шэнжэлгэнүүд бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ юм.

Грузиин эрдэм ухаанай үйлэдбэритэй холбоо барисаанай улам батажажа байһан тухай хэдэн үгэ хэлэхые хүсэнэб. Һүүлэй жэлнүүдтэ 200 гаран шэнжэлгэ үйлэдбэридэ дамжуулагдаа. Тон шухала удхатай 50-яад һанамжа дурадхал республикын ба ороной арадай ажахын түсэбтэ оруулагдаа. Грузиин Наукануудай академиин хүдэлмэрилэгшэдэй ухаалан зохёоһон, шэнжэлэн тодорхойлһон 200 гаран дурадхал — манай эрдэмтэдэй хэжэ бүтээжэ байһан ажалайнь али тухай ашатай туһатай байһанай үшөө нэгэ гэршэ.

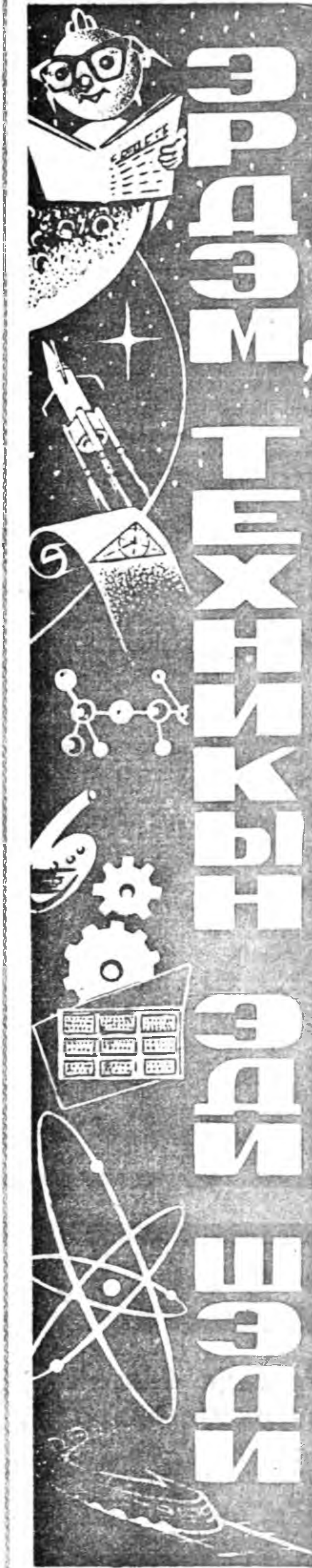
Грузиин эрдэмтэдэй олонхинь ниитын эрдэм ухаанай — түүхын, хэлэ бэшэгэй, искусствын асуудалнуудые шэнжэлжэ, зарим тэды үрэ дүнгүүдые туйлаа. «Грузиин түүхын» нэгэдэхи ба табадахи томууд хэблэлдэ бэлдэгдээ. Грузиин литературын түүхын зургаан томой гурбадахинь барлагдан гаранхай. Грузин литературна хэлэ тододхон хүгжөөлгын, дүримэйнь бүридэлые, лексикые, иберийско-кавказ хэлэнүүдэй үгын ба абяанай найралдал болон түүхые шэнжэлгын талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Эндэхи экономистнууд түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримай ёһоор хүдэлдэг промышленна предприятинуудайнгаа ажалай үрэ дүнгүүдые шэнжэлнэ.

Эрдэмтэдэй уласхоорондын харилсаа холбоон һүүлэй жэлнүүдтэ улам үргэдэн хүгжэнэ. Манай эрдэмтэд социалис оронуудтахи нүхэдтэеэ хамта хэдэ хэдэн зохёолнуудые бүтээжэ байнхай. Уласхоорондын ба национальна конгресс, конференци, болон хуралдаануудта эдэбхитэйгээр хабаадана.

Грузиин эрдэмтэд Ленин багшын түрэһөөр зуун жэлэй ойдо бэлдэжэ байна. Москвада үнгэргэгдэһэн Грузиин эрдэм наукын үдэрнүүд — совет Грузиин оюун бэлигэй харалга, ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай гэршэ болоно.

(ТАСС).

БОРОО ЗАХИЛААР ОРУУЛНА

Красноярска хизаарай ой модо хамгаалдаг албанай «жэгүүртэ» пожарнигууд түймэр сарахын тула бороо оруулһан байна. Ойн ехэ түймэрэй гараһан Богучанска районодо иимэ туршалга хэгдээ. Огторгойдо бүлэг үүлэд бөөгнэрөөд, шатажа байһан тайга тээшэ шэглэхыень летчик М. Е. Сахаров хараба. Реагентээр һомологдоһон юрын ракетээр тэрэ үүлэ руу буудаад туршаа. Тиигэһэнэйнь һүүлээр час үлүүтэй соо ехэ уһатай бороо шааяшоод, 18 мянган гектар талмайн түймэр сарагдаһан байна.

Ерэхэ жэлдэ бүри ехэ талмайтай ой дээрэ захилаар бороо оруулха бэлэдхэл хэгдэнэ.

КРАСНОЯРСК.

А. СЫРОВАТКИН.
(ТАСС).

«КИРОВЕЦ»

Ленинградтахи Кировскэ заводой территори дээрэ булад, бетон ба шэлээр баригдаһан томо гэгшын корпус бодожо байна. Дүрбэн километр шахуу эзэлһэн, трактор хабсаргадаг гол конвейер тодхогдонхой юм. 220 мориной хүсэтэй К-700 гэжэ машинанууд эндэһээ бүтээгдэн гарадаг.

Улаан үнгэтэй машинанууд олоной анхарал татана, хилын саана эльгээгдэхээр бэлдэгдээд, жэрын жагсана.

Ленинградай тракторнуудые немец/ тараяшад эзхидшоонхой.

Парижда нээгдэһэн, тракторнуудай ба хүдөө ажахын машинануудай выставкэдэ К-700 табигдаад, дэлхэйн эгээл хүсэтэй трактор гэлсүүлэн суурхана (бусад оронууд 80—130 мориной хүсэтэй машинануудые асараа).

Василий КАРПУШЕНКО.
(АПН).

БИШЫХАН ХОЛОДИЛЬНИК

Хабатай зохидхон, аяный холодильнигые агнуурида гарахадаа, загаһа барихаяа, һархяаг түүхээ ошоходоо, аяншалгада мордоходоо рюкзак сооходоо хээд ябадаг болохотнай. Каунастахи химиин завод эдеэ хоолой зүйлые бүхэли үдэр хүйтэн байлгахи, «Шальтис» гэжэ нэрэтэй угаа һонин холодильник бүтээн гаргажа захалаа.

Бишыхан полиэтилен пакедэй дүүрэтэр уһа хэхэдэ, тэрэнь холодильник болоодхино.

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **абяанһаа түргэнөөр дабшадаг «ТУ-144» гэжэ пассажирска самолет нисдэхэ үедөө.**

(АПН).

ТҮРГЭНӨӨР, ҮШӨӨ...

Хурдан түргэн харайса хадаа замбуулинние эрхэ мэдэлдэз оруулжа байһан үе сагай һүлдэ тэмдэг болоно. Тиимэһээ конструкторнуудай сэдьхэл бодолые саг үргэлжэ тэшхүүлнэ. Тэрэ тоодо пассажирска электропоезднуудые бүтээгшэдшье һанаа амар һуухаяа болинхой. Час соо 200 километр ябаха, аюулгүй, аятай зохид поезднуудые хайшан гээд бүтээхэб гээд ухаагаа гүйлгөөшэд дэлхэй дээрэ улам олон болоҗо байнхай.

Ригын вагон бүтээдэг заводой уран мэргэн бодолтод энэ хэрэгтэ шэнэ амжалта туйлаа. Городуудай хоорондо часай 200 километр ябаха пассажирска электропоезд бүтээжэ байна.

Түмэр харгыгаар иимэ түргэн дабшалга — мүнөө фантази бэшэ болоо. Япондо час соо 230 километр хүрэтэр ябадаг поезд бии юм. Американецууд иимэ скорость туйлаха һанаатай.

Ригынхидэй бүтээһэн поезд 12 вагонтой. Тэрэнь электровозгүй: электрын элшэ хүсэнэй шэжэмтэ оньһонууд моторно вагонуудта тараагдан тодхогдонхой. Энэнь скоростиие түргэдхэхэ, тиихэтэй хамта поездоёо юрын түмэр харгынуудаар дабшуулха арга олгоно, найдамтай тормознуудые тодхохо ябадал хангана. Шэнэ поездын вагон бүхэн гурбан янзын тормозтой. Нэгэдэхинь — электрын хүсөөр, хоёрдохинь — дискнүүдээр, гурбадахинь — суранзата рельсын туһаламжаар тормозлоно. Иимэ тормозууд Японойшье, Америкыншье поезднуудта байхагүй.

Ригын маркатай пассажирска электропоезднууд 1970 ондо Европын түмэр харгынуудаар ябажа эхилхэ. Иимэ поезднуудые Болгарида үгэхэ контракт Москвада баталагдаа.

Александр БАКАЛОВ.
(АПН).

„ТАЙФУНУУД" ТАБАРНА

Уһан доро жэгүүртэй, автомадаар ябуулагдадаг «Тайфун» гэжэ далайн түрүүшын судна бүтээжэ байһан конструкторска бюродо һаяшаг орооб. Урдань судныи далинууд залагдан хүдэлгэгдэдэггүй, тиигээд онгосын ябасые хизаарладаг байһан гэжэ һануулхые хүсэнэб. Залан хүдэлгэгдэдэг далинууд — техникын эди шэдитэ туйлалта болоно. Энэмнай өөрын түүхэтэй юм. Тиимэ жэгүүр бүтээгшэдэй дунда манай ороной эрдэмтэдэй нэрэ соло дурдагдадаг.

Уһан доро табигдахаар жэгүүр бүтээхэ тодорхой баримтатай бодомжо гушаад оной тэн болотор байгаагүй. Тиихэ сагта үшөөл залуухан байһан, совет эрдэмтэ Мстислав Келдыш, Михаил Лаврентьев гэгшэд уһанай нюруу дээрэхэнэ хүдэлдэг дали бии болгохо теори анха түрүү зохёогоо бэлэй. Бусад совет шэнжэлэгшэд хожом тэрэнииень улам тододхоһон байха.

— Хара далай дээрэхи манай теплоходууд хүдэлдэггүй далинуудтай юм. Тиимэ онгосонууд 4 баал хүсэтэй долгиндо 10 градус хүрэтэр хэлбыдэг. Харин манай бодомжын ёһоор, «Тайфун» судна нэгэшье градус хэлбыхэгүй байха,— гэжэ заводой ахамад конструкторай орлогшо Владимир Бурачек тайлбарилба.

Энэнь уужам, һаруул, 100 пассажирай һууха салонтой. Үргэн сонхонууд, тааруу креслэнүүд, саг үргэлжэ һэлгэгдэжэ байдаг сэбэр агаар «Тайфуние» шэмэглэнэ.

Юрий СТВОЛИНСКИЙ,
инженер.
(АПН).

ХОДОДОО ШЭМЭТЭЙ

Хартаабхые хоёрдохи хилээмэн гэжэ үнинһөө хойшо нэрлэдэг юм. Энэмнай ороной эдеэ хоолой балансда горитой һуури эзэлдэг. Тигэбэшье хартаабхые ороһо тараан шэнгеэр удаан саг соо хадагалхын аргагүй байһан. Тэрээнһээ гадна, амта шэмэньшье муудадаг ааб даа. Хадаглагдаһан хартаабхын гушэ шахуу процентнь хабар тээшэ хэрэгээ болидог.

Овощ ходо амтатай шэмэтэй байлгаха, «хоёрдохи хилээмэнэй» гутахагүй арга олохо гэжэ эрдэмтэд үнинһөө хойшо оролдоно.

Минск, Оранскиин үйлсэ, 6. Хартаабхаар эдеэ хоол буйлуулгые шэнжэлдэг бүхэсоюзна институт эндэ байдаг юм.

Тус институтда бидэнние шэнэхэн, июлиин хартаабхаар хүндэлөө. Энэнь үнгэргэшэ жэлэй июльдэ малтагдаһан байшоо. Арилгаһанай удаа наран сэсэгэй гү, али һүнэй тоһо, гахайн өөхэ түрхеэд, ногоон мангир гү, али укроп үбэнүүлээд, тэрэнээ хүргэдэг байна. Мүнөө гэдхээжэ, халааһанай һүүлээр табаглан табиба. Ёһоорхон амтатай.

Монсогор (гранула) болгоһон хартаабхын пюрее ехэ туйлалтамнай гэжэ институдай хүдэлмэрилэгшэд тоолоно. Энэнь жэжэхэн вермишелиин түхэл хэлбэритэй. Тиимэ пюре оройдоо час соо хатаагдадаг тула, витаминуудынь зандаа үлэнэ. Үйрүүлэн монсойлгоһон хартаабхаар (гранулаар) пюре буйлуулхын тула 10 минута хэрэгтэй юм.

Иимэ гранулануудые эдеэ хоолой промышленностиин элбэг ехээр үйлэдбэрилэн гаргадаг болоходонь, тогоошодой, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй хүдэлмэриин нилээд ехээр хүнгэрхэ байһаниинь элитэ.

Борис БАТАЛОВ,
АПН-эй корреспондент.

ЗАМБУУЛИНАЙ ХҮЛЭГҮҮД

«Космос» гэжэ хэмэл одод ямар удха шанартайб, эрдэм наукада ямар туһа хүргэнэб гэжэ тайлбарилан хөөрэхые гуйһан бэшэгүүд редакцида ороно. Энэ асуудалда харюу энэ статья дотор үгтэнэ.

«Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Космос»... гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон мүнөөдэр Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ» гэһэн ТАСС-ай мэдээсэлнүүдэй дамжуулагдахые оло дахин шагнаһан байхат. Заадан заадан харайгша замбуулинай хүлэгүүдэй тоо гурбан зуу болобо. «Космосуудай» зариман даабаринуудаа сүм дүүргээд, дабшалгаяа зогсоон, захагүй замбуулинда һолир мэтээр хнидэн арилһан байха, харин бусад заримууд замбуулин тухай научна мэдээнүүдые хүн зондо бэдэрэн, Дэлхэй шадархи замаар ниидэжэ үргэлжэлхэ байһа. Тиимэ мэдээнэй удха шанар сэгнэшэгүй ехэ. Мүнөө сагта замбуулинай хизаар дайдые шэнжэлгэтэй сэхэ холбоотой эрдэм ухаанай һалбаринуудшье хэмэл ододһоо абтадаг мэдээнүүдые тон шухалада тоолоно.

«Космос» түхэлэй хэмэл ододой туһаламжаар хэгдэдэг шэнжэлгэнүүдэй программа тон олон шэглэлтэй юм. Энээн тухай 1962 оной мартын 16-да, замбуулинай замаар «Космос-1» гэһэн хэмэл одоной ниидэжэ эхилхэ үедэ, соносхогдоо бэлэй. Иимэ хэмэл ододые «Эрдэм наукын элшэн шэнжэлэгшэд» гэжэ заримдаа нэрлэдэг. Тэдэнние эрдэм наукын айхабтар бүхэриг түлөөлэгшэд гэжэ нэрлэхэ дүүрэн үндэһэ баримта бии. Иимэ хэмэл одод Дэлхэйн радиацита бүһэлүүрые, суранзата хүреэ шэнжэлхэ хэрэгтэ туһална. Наранай рентгеновэ, ультрафиолетовэ элшые шэнжэлнэ. Хэмэл одод дээрэ тодхогдоһон приборнуудай туһаламжаар ионосферэдэхи зайн хубинуудай бүридэл тодорхойлогдоно. Үүлэнэй хубаарал ба бии бололго тухай мэдээнүүд мүн лэ шухала юм. Бүхы дэлхэйн нютаг түби бүхэндэ адаглалга хэбэл, уларил шэнжэлгын хэрэг улам һайжарха болоно. Дэлхэйн зүг зубхис бүхэнһөө абтаһан мэдээнүүдэй үндэһөөр, уларилай хаана, хэзээ ямар байхань тодорхойлогдодог бшуу.

«Космос» гэжэ хэмэл одод научна асуудалнуудые шиидхэхэһээ гадна, замбуулинай хизаар дайдые шэнжэлгэтэй холбоотой олохон техническэ асуудалнуудта харюусаха, элдэб түхеэрэлгэнүүдэй ба приборнуудай ниидэжэ ябаха, бууха, Дэлхэйн атмосферэ худар орохо үедэхи хүдэлэсэ тухай мэдээнүүдые абаха хэрэгтэ туһа хүргэнэ.

«Космос» түхэлэй хэмэл ододой туһаламжаар хэгдэдэг шэнжэлгын хэмжээн жэл бүри улам үргэн ехэ болоҗо байнхай. Хэрбээ 1962—1963 онуудта оройдоо 24 «Космос» дэгдээгдэһэн байбал, 1964 ондо — 27, харин 1965 ондо — 52 ниидхүүлэгдэһэн юм. 1968 ондо иимэ түхэлэй эгээл олон — 64 хэмэл одод («Космос-199»-һөө «Космос-262» хүрэтэр) дэгдээгдэһэн байна.

Ниидэлгын шэглэл замуудшье улам орёо болоҗо байдаг. Түрүүшын «Космосууд» Газар дэлхэйһээ дээшээ — саада захань 1600 километртэ гарадаг байбал, харин мүнөө тэдэнэй зам хэдэн арбаад мянган километртэ хүрэтэр ошодог болонхой. Ниидэлгын замай олон аса һалаатай болоһонһоо уламжалан, научна аппаратурые замбуулинай шэнэ, урда тээнь хүртөөгүй районуудта абаашаха арга олдоно. «Космос» түхэлэй хэдэн хэмэл ододые нэгэ ракетээр гансата түлхюулэн гаргаһан ушарнуудшье бии. «Космос-1» гэжэ хэмэл одоной ниидэжэ эхилһэн сагһаа хойшо шэнжэлхы ухаанай талаар горитой үрэ дүн туйлагдаа. Тэдэмнай юрэнхыдөө һонирхолтой байхаһаа гадна, мүн замбуулинай ба ракетнэ техникэ хүгжөөлгөөр һүүлэй жэлнүүдтэ туйлагдаһан амжалтануудые элирхэйлнэ. Атмосферын дээдэ хубинууд тухай урда урдынхиһаа ехэ юумэ мэдэхэ болонхойбди.

«Космос» түхэлэй хэмэл ододто даалгадаһан зорилгонуудай нэгэн гэбэл, замбуулин соогуур хүнэй ниидэхэ үедэ радиациин аюул зайсуулхын тула тэндэхи дайдые хинан сахиха уялга дүүргэнэ.

«Космос» гэжэ хэмэл ододой зариман замбуулинай элшэнүүдые шэнжэлхын тула тусхайлан табигдаһан юм.

Совет эрдэмтэд «Космос» түхэлэй хэмэл ододой туһаламжаар Газарай атмосферэһээ газаа тээ телескопуудые гаргаха, тэндэхи электро-суранзанай долгиие удаан саг соо адаглаха арга түрүүшынхеэ олоһон байна.

Замбуулинда гаргагдаһан телескопууд одо мүшэтэ огторгойн олохон нюусые элирүүлгэдэ туһалха байха гэжэ хүлеэгдэнэ.

«Космосуудай» туһаламжаар автомат түхеэрэлгэнүүдые замбуулинай дайдада залган холбохо онол арганууд туршагдаа. Энэмнай замбуулинда удаан саг соо байхаар научна станцинуудые дэгдээхэ саг ойротуулаа.

Мүн «Космос» түхэлэй хэмэл ододые хэрэглэн, сагай уларил шэнжэлхэ «Метеор» гэжэ түхеэрэлгэ бии болгогдоо.

Инженер Ю. ЗАЙЦЕВ.

Рембрандтын ойдо

Голландиин эгээн томо музейнүүдэй нэгэн болохо Амстердамай гүрэнэй музей соо һаяхан, Рембрандтын наһа бараһаар 300 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэ баяр ёһололой оршон байдалда нээгдэбэ. Тэрээн дээрэ бүмбэрсэг дэлхэйдэ суурхаһан уран зураашын 23 ехэ хэмжээнэй зураг, тэрэшэлэн 100 гаран ябууд хэһэн гар зурагууд табигданхай. Иимэ олон суута зурагуудайнь харуулагдаха выставкэ дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшынхеэ эмхидхэгдэө гэжэ снсолон тэмдэглэмээр.

Амстердамай музей соо табигдаһан 23 ехэ хэмжээнэй зурагуудай оройдоол табаниинь Нидерландын өөһэдэйнь мэдэлэй юм. Бусад зурагуудынь хилын саанаһаа асарагдаа. Жэшээлхэдэ, бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ «Клавдия Цивилисэй нюуса үгэсөөн» гэһэн зураг Стокгольм хотоһоо ерээ. Тиихэдэ Парижай Лувр «Вирсавия», Португалиин нэгэ музей «Аристотель Гомерэй бюст баряад байна» гэһэн зурагуудые эльгээгээ. Тиихэдэ манай Ленинградай гүрэнэй Эрмитаж Амстердамай музейн гуйлтые хараада абан, Рембрандтын эгээн суута зурагуудай нэгэн болохо «Жертвоприношение Авраама» гэжэ зураг эльгээгээ. 1635 ондо зурагдаһан энэ үргэн энтэ бүтээлые Лондон дээрэһээ Екатерина II хаан худалдажа абаһан намтартай. 1968 оной һүүл багаар тус зураг Японом эмхидхэгдэһэн выставкэ дээрэ харуулагдаа бэлэй. Мүнөө «Жертвоприношение Авраама» гэдэг зураг түрэл нютагаа, гурбан зуу гаран жэлэй саана бүтээгдэһэн хотодоо бусаба гээшэ.

«Рембрандтын жэл» гэжэ соносхогдоһон үе саг соо Голландида үнгэргэгдэхэ олон тоото хэмжээ ябуулгануудай нэгэн хадаа тэрэ дээрэ дурсагдагша Амстердамдахи Рембрандтын выставкэ мүн. Сентябриин һүүл багаар Нидерландын ниислэл хотодо баяр ёһололой оршон байдалда суута уран зураашада зорюулагдаһан хүшөө бодхоогдоо юм. Тэрэ хүшөөгэй автор Голландиин мэдээжэ скульптор Х. Везелаар Рембрандтые мольбертын урда хүл дээрээ зогсон байгаад, байгаалиие зуража байһаар бүтээгээ. Энэ хүшөөе хотын Амстель гэжэ районда бодхоохо тухай шиидхэбэри абаа һэн. Ушар юуб гэхэдэ, агуу ехэ уран зураашан энэл багта байгаад оршон тойронхи байгаали, хотын гүхэл зураглаха дуратай бэлэй.

«Рембрандтын оюун бэлигэй һалбарин хүгжэлгэ» гэһэн темэдэ зорюулагдаһан эрдэмтэдэй хуралдаан үнгэрһэн сентябрь һарын һүүл багаар Амстердамай университедтэ болоо юм. Энэ хуралдаанда Голландиин эрдэмтэдһээ гадна, хари гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо Ленинградай гүрэнэй Эрмитажай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ Ю. Н. Кузнецов хабаадаа. Совет эрдэмтэн Ю. Н. Кузнецов «Даная» гэжэ Рембрандтын зурагай бүтээгдэһэн тухай түүхэ» гэһэн элидхэл тэрэ хуралдаан дээрэ хээ. Агуу ехэ уран зураашын эгээн эрхим бүтээлнүүдэй нэгэн болохо энэ зурагые хаан Екатерина II Парижай суута баян барон Кроза гэгшэһээ худалдажа абаһан юм. Энэ зураг мүнөө Ленинградай Эрмитаж соо хадагалаатай байдаг.

Һаяын үдэрнүүдтэ Рембрандт тухай баримтата-уран һайханай фильм Голландиин экрануудые дээрэ харуулагдажа эхилхэнь. Тэрээниие Амстердамай киноакадеми түгэсхэжэ байһан залуу бүлэг кинематографистнууд найруулан бүтээгээ. Тэрэшэлэн суута уран зураашын ажабайдалда, творчестводо зорюулагдаһан хэдэн номууд, брошюранууд хэблэгдэхээр бэлдэгдэжэ байна.

Ю. КОРНИЛОВ,
ТАСС-ай корреспондент.
Амстердам.

СПОРТЫН ТУҺА АШАГЛААШАД

(Хариин гүрэнэй харамжада)

Энэ зураг дээрэ гүйжэ ябаһан хүмнай анхандаа мэдээжэ гүйгөөшэн байһан Джо Дикин гээшэ. 90 наһа хүрэбэшье, энэ үбгэжөөл үдэр бүри шахуу 4 километрэй зайда бэеэ һоридог. Һаяханай эгээн үндэр наһатайшуулай дунда болоһон мүрысөөндэ Джо Дикин түрүү һуури эзэлээ. Джо Дикин мэтэ үндэр наһатай хүнүүдэй бэе махабадые шэнжэлдэг эрдэмтэд спортын, бэеын тамирай соёлой гүнзэгы удха шанартайе дахяад онсолон тэмдэглэнэ.

Гушан хоёр наһатай Англиин эрхэтэн Джон Файрфакс гэгшэ һэлюуртэй онгосоор Америкэ шэглэн гараа. «Минии тамаралга хадаа гол түлэб спортивна удха шанартай байха юм»,—гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Һүүлэй мэдээгээр, Джон Файрфакс яһала амжалтатайгаар тамаралгаяа үргэлжэлүүлжэ ябана. «Мүнөө үедэ акулануудтай нилээд тэмсэл хэнэб. Лондондохи дзю-догой һургуули гараһан ушарни тэрэ тэмсэл хэхэдэм, ехэ туһатай байна», —гэжэ зоригтой хүбүүн мэдүүлнэ.

Гамбург хотын нэгэ үйлсэдэ гансаарханаа ябажа ябаһан эхэнэртэ нилээд мундуу бэетэй эрэ хүн халдаад һалабагүй. Тиихэдэнь үнөөхи эхэнэр тэрэ эрэ хүниие гэб гэнтэ гарһаань мушхан абаад, дээгүүрээ шэдэжэрхибэ. Тиихэдээ дзю-догой арга хэрэглэжэ бэеэ хамгаалба гээшэ бшуу. Баруун Германида эхэнэрнүүдые дзю-до, джиу-джитсу, карате болон бусад барилдаанай аргануудта һургадаг болонхой. Тугаараймнай эхэнэр хэн бэ гэхэдэ, дзюдогой Гамбургын һургуулиие даагша Илона Кранц гээшэ. Тэрэнэй һурагшад эрэ хүнэй добтолгоһоо айхаяа болинхой.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

АЖАЛАЙ ВАХТАДА

Шэмэрүүн хүйтэнэй ороходоо урид загаһа агналгын түсэб дүүргэхын хойноһоо эрмэлзэһэн загаһашад эдэ үдэрнүүдтэ амарха сүлөө забдагүй далай дээрэ ажаллажа ябана. Николай Георгиевич Чирковой ударидадаг бригадынхид энээндэ жэшээ болорж үгэнэ. Далай дээрэ гүльмэ табидаг тус бригадын гэшүүд Баргажанай адагай загаһашадай дунда үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхана. Эдэнэр зун — намарай һаранuудта загаһа бариха түсэбөө дүүргээд, түсэбһөө гадуур загаһа барилгаяа үргэлжэлүүлһээр. Түсэбһөө гадуур тушаагдаһан хэдэн арбаад центнер загаһаниинь һайндэрэй урда тээхи ажалай вахтын бэлэг болоно. Эдэнэр мүнөө Шэбэрхын тохойдо агнуурияа үргэлжэлүүлжэ ябана.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Аймагай модо бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ. Эндэ Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэлэй «Лебяжий» пунктын коллектив бусадһаа һайн амжалта туйлаба. Эдэнэр түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа һаяхан мэдээсэбэ. В. В. Тарантин, И. А. Молчанов, М. И. Реховский, И. В. Дружинин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригаданууд социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эдэнэрэй габшагай бэрхээр ажаллаһанай ашаар Эхэ орондоо 746,3 мянган кубометр барилгын модон тушаагдаһан байна.

ЭРХИМ ЖОЛООШОДОЙ НЭГЭН

Аймагай түб — Баргажан тосхонһоо зүүлжээ зурыһан харгыгаар ашаанай, хүнгэн, мүн пассажирнуудые шэрэһэн автобусууд

БАРГА...

һубарилдадаг. Ба... транспортна ажа... дундаһаа эрхим ... хаһан Леонид Б... сагдаһан машина... замаа үргэлжэлү... мүнис ажалай ... солодо хүртэһэн ... аян замда ябах... хэшээлнүүдэй то... болзорһоо хожо... газартаа хүрэжэ ... даг. Тэрэ олохо... да тус ажахыда ... ажаллажа ябах... гөө» нюусые ... хүргэндэл. һайн ... хой. Энээнһээ гад... чиев холын хар... даа, пассажирну... тайгаар хандадаг... дэлдэг занша... Хурамхаан—Барг... най Адаг болон ... дуудта ябахадаа, ... зүгһөө баяр баяс... доо хүртэдэгынь ...

ҮХИБҮҮД ... ҺУРАХ...

Хэдэн жэлэй са... жан тосхондо нэ... мэй училищиин ... һайханаар зура... класс нээгдэбэ. Т... мэй һургуулида яб... зарим һурагшано... зуража һураха... уран һайханаар з... республика дото... шынхеэ нээгдэбэ.

ХОНИШОНДО ...

Хурамхаанай со... шон Михаил Ш... аюулһаа үхибүү... найнгаа түлөө «... габьяа гаргаһана... медаляар һаяхан ...

МАНА...

НЮТАГ НЮТА... ҺО...

„АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ" ГЭҺЭН КО...

1970 ондо „Буряад үнэн" газетэ уншагш... үргэнөөр захюулхын түлөө конкурсын ...

Конкурсдо хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэд, почтальонууд, хэлхээ холбооной отделенинүүдэй болон «Союзпечатиин» аймагай агентствэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха эрхэтэй.

«Буряад үнэн» газетэ олоор тарааһан хүнүүдые урмашуулхын тула иимэ шан тогтоохо:

25 ТҮХЭРИГЭЙ 6 ШАН (НЭГЭДЭХИ). Нэгэниинь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдэ, нэгэниинь—хэлхээ холбооной отделениин начальнигта, хоёрынь — почтальонуудта, хоёрынь—хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэдтэ.

20 ТҮХЭРИГЭЙ 12 ШАН (ХОЕРДОХИ). Хоёрынь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, хоёрынь—хэлхээ холбооной отделениин начальнигуудта, дүрбэниинь—почтальонуудта, дүрбэниинь—хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэдтэ.

15 ТҮХЭРИГЭЙ 20 ШАН (ГУРБАДАХИ). Хоёрынь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, хоёрынь—хэлхээ холбооной отделениин начальнигуудта, наймаа... —почтальонуудта, найма... тараадаг ниитын түлөөлэгшэдтэ.

Ямар хүнүүд шан абаха эрхэтэй...

1. Өөрынгөө участок дээрэ 75 ... бэшэ «Буряад үнэн» газетэ зах... тальон, 150-һаа үсөөн бэшэ хэһ... хэлхээ холбооной отделениин нач...

2. 80 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Б... газетэ тарааһан ниитын түлөөлэг...

3. Нёдондонойнгоо захилые 2... үлүү гаргаһан «Союзпечатиин» а... ствын начальнигта—нэгэдэхи ша... тээр үлүү гаргаашаданьхоёрд... процентээр үлүү гаргаашадан... шан үгтэхэ.

АЖАГЛАЛТА. Жэлэй гү, ал... хад жэлэй болзороор «Буряад ... захюулһан ниитын түлөөлэгш... онууд, хэлхээ холбооной отделе... печатиин» аймагай агентствын х... шэд шан абаха эрхэтэй. Хахад ж... болзороор захилай хэгдэһэн б... шан үгтэхэгүй.

ХИЛЫН Саанаһаа РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

Прагада баярай заседани болоо

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин Арадай армиин үдэрые ба Карпатско-Дуклинска дайшалхы ябуулгануудай 25 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан баярай заседани Прагада болоо. Чехословакиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, ороной партийна, гүрэнэй ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, социалис оронуудай сэрэгэй делегацинуудай гэшүүд чехословак ба совет тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн зал соо суглараа.

ЧССР-эй Национальна оборонын министр генерал-полковник М. Дзур элидхэл хэһэн байна. Чехословакиие Совет Армиин сүлөөлэлгын эхин болоҗо үгэһэн Карпатско-Дуклинска дайшалхы ябуулгануудай элитэ ехэ үүргэ тухай, совет ба чехословак сэрэгшэдэй хамтаараа адхаруулһан шуһаар батадхагдаһан дайшалхы холбоо барисаан тухай тэрэ хэлээ.

Удаань советскэ сэрэгэй делегациие толгойлогшо, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречкэдэ үгэ үгтөө. КПСС-эй ЦК-гай ба Советскэ правительствын даалгабаряар, совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зүгһөө һайндэрөөр дашарамдуулан сугларагшадые тэрэ халуунаар мэндэшэлээ, чехословак сэрэгшэдтэ дайшалхы амаршалга хүргөө, Чехословакиин өөрыгөө хамгаалха шадабариие бэхижүүлхэ һайн һайхан хэрэгтэ, социализм ба коммунизм байгуулгада саашанхи амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

А. А. ГРОМЫКО КАНАДАҺАА МОРДОБО

ОТТАВА. (ТАСС). Канадада албанай хэрэгээр аяншалһан СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко октябриин 3-да түрэл ороноо бусахаяа мордобо.

Мордохынгоо урда тээ А. А. Громыко хэблэлдэ зорюулан мэдүүлгэ хээ. Хоёр ороной һонирходог асуудалнуудаар премьер-министр П. Трюдо ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шарптай һанамжануудаа һайнаар, туһатайгаар мэдээсэһэнээрээ һаналаа ханаги байһанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Экономическа, научно-техническэ ба соёл культурын талаар Советскэ Союзай болон Канадын хоорондо али алиндань ашатай туһатай харилсаан һүүлэй жэлнүүдтэ улам үргэдхэгдөө, манай оронуудай хоорондо политическэ холбоо үргэдхэхэдэ таарамжатай һайн үндэһэ һуури байгуулагдаа гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнхэй.

Советскэ правительство хадаа Канадатай манай харилсаан ехэ удха шанартай гэжэ тоолоно, тэрэниие саашадань һайжаруулан хүгжөөхэ оролдолго гаргана.

Словакиин КП-гэй ЦК-гай пленум

ПРАГА. (ТАСС). Словакиин Коммунис партиин ЦК-гай пленум Братиславада болоо. КПЧ-гэй ЦК-гай сентябриин пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор коммунистнуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые, тэрэшэлэн эмхидхэлэй ба кадрова хэмжээнүүдые пленум зүбшэн хэлсээ гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ. Словакиин КП-гэй ЦК-гай Президиумэй зүгһөө КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ш. Садовский элидхэл хээ.

КПЧ-гэй ЦК-гай сентябриин пленумэй хэһэн тобшололнуудые ороной хүгжэлтэдэ тэрэнэй үгэһэн сэгнэлтые Словакиин КП-гэй ЦК хүсэдөөр һайшаана гээд пленумэй шиидхэбэри соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй. ЦК хадаа парти ба общество доторхи бэрхэшээлые зайсуулхын түлөө КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Густав Гусак түрүүтэй КПЧ-гэй шэнэ хүтэлбэриин хэжэ байһан эрид шууд тэмсэлые дэмжэнэ, партиин марксистско-ленинскэ шэнжые КПЧ-гэй ЦК-гай шууд сэхээр һэргээжэ ороһые үндэрөөр сэгнэнэ.

Пленум хадаа Словакиин Коммунис партиин ЦК-гай составта партиин бүлэг элитэ ажал ябуулагшадые, тэрэ тоодо В. Биляк, М. Грушкович, П. Йонаш болон бусадые нэмэжэ оруулаа. Я. Яник ЦК-гай Президиумэй ба секретариадай гэшүүнээр, Л. Пезлар ба М. Валек — ЦК-гай Президиумэй гэшүүдээр, В. Правничек — Словакиин Компартиин түбэй орган болохшо «Правда» газетын главна редактораар баталагдаа.

Өөрынь гуйлтаар Ю. Турчек партиин Центральна Комитедэй Президиумэй, секретариадай, ЦК-гай гэшүүдэй уялгануудһаа сүлөөлэгдөө, мүн С. Фалтян, С. Гаренчар. А. Тяжкий мүн лэ өөһэдынгөө гуйлтаар Президиумэй гэшүүдэй уялгануудһаа Б. Граца — ЦК-гай секретариадай, гэшүүнэй уялгаһаа сүлөөлэгдөө. ЦК-гай гэшүүдэй уялгануудһаа арбан хүн сүлөөлэгдэһэн байна.

Словакиин Социалис Республикын правительствада болоһон хубилалтые пленум мүн лэ һайшаагаа.

Чехословакиие Совет Армиин сүлөөлһөөр 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, ажалай үүсхэл эдэбхи гаргаха тухай КПЧ-гэй ЦК-гай пленумэй хандалгын ороной политическэ ба экономическа ажабайдал бэхижүүлгэдэ ехэ удха шанартай байһаниинь резолюци соо тэмдэглэгдэнэ.

Франциин коммунистнуудай шухала зорилго

ПАРИЖ. (ТАСС). Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын Московско зүблөөнэй документнүүдые франциин коммунистнуудай гүнзэгыгөөр шудалан үзэхэ хэрэг эмхидхэхэ асуудалда ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүн Анри Мартэн «Юманите» газетэдэ бэшэһэн статьягаа зорюулба. Энэ зүблөөнэй тон шухала удха шанартай байһан тула, тэндэ баталан абтаһан документнүүдые бүрин шудалха хэрэгтэй гээд тэрэ бэшэнэ.

Хэнтэг шунахай һанаашалга

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «1967 ондо эзэмдэн абаһан газарнуудһаа Израиль сэрэгүүдээ гаргахагүй», — гэжэ «Уласхоорондын харилсаа холбооной соведэй» Беверли-Хилс хотодо (Калифорни штат) эмхидхэһэн сайлалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Израилиин премьер-министр Голда Меир мэдүүлээ. Арабуудай газарые эзэмдэһэн түримхэй политикаяа үргэлжэлүүлжэ байһан, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой резолюциин үндэһөөр Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые эбэй ёһоор шиидхэхэ замһаа арсажа байһан Израилиин правительствын харата муухай политикые Голда Меир дахинаа элишэлбэ.

Түримхэйшүүл урагшагүйдөө

КАИР. (ТАСС). Суэцкэ гарамай баруун эрьедэ оршодог хото городуудта добтолхо зорилготой Израилиин авиациин ушөө нэгэ һэдэлгые ОАР-ай агаар хамгаалха хүсэнүүд зайсуулаа.

ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, Египедэй зенитчигүүдэй тоти мэргэнээр буудаһан дээрэһээ Израилиин бүлэг самолёдуудай нэгэн агаарта тэһэ һүрэжэ далай руу унаа, харин нүгөөдэ самолёдынь гэмтэлдэ ороһон байна.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

19 часһаа холо, ойрын һонин. 19.15 минутаһаа «Уставһаа Устав хүрэтэр» гэһэн дамжуулга. 19.45 минутаһаа концерт. 20 часһаа «Буряад орон дээгүүр намилзаһан Ленинэй тугуу... жуулга. 20.20 ми... покоренные» гэһ... скын телестудиин ... минутаһаа «Уран ... модеятельность» гэ... онно журнал. 21.... «Түрэлхид, таанадт... жуулга. 22 часһа... урда тээ» гэһэн ур... телевизионно филь... бинь).

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Гол анхаралаа ямар асуудалда хандуулхаб» гэһэн түрүү бэшэг. Республикымнай ниислэл хото Улаан-Үдэдэ болоһон коммунис субботник тухай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой секретарь В. Конечных гэгшын «Хамаг юумэн тухай мэдэсэеэ үргэдхэхэ» гэһэн статья. А. Шигаевай бэшэһэн «Газар дээрэ үлөөһэн мүр сараанууд» гэһэн корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: В. Политовай «Мартагдашагүй уран хурса зурагууд» гэһэн рецензи. Редакцида ороһон бэшэгүүдэй тобшолол. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Ольга Серовагай «Арюухан далай Байгалай дуушан» гэһэн статья.

Саг ...

Мүнөөдэр Бури... най дэбисхэр дээр... шэг байха, зарим... бороон ороха... хойноһоо һулашаг... ха. Үдэртөө 2-һоо 7... рэтэр дулаан бай... Үдэ хотодо һүни... хүрэтэр хүйтэрөө... —5 градус ду... хүлеэгдэнэ.

Октябриин 8 бо... публика дотор ... байха. Зүгөөр бор... хогүй. Баруун тэ... гаар һалхилха. Һ... 9 градус хүйтэн ...

Редакторай ор...
Р. Б. БИ...

Манай адрес, телефон...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редак... приёмная — 54-93. зам. редактора — 68-08. зам. ... 62-62. ответ. секретаря — 50-52. зам. ответ. секре... отделы: партийной жизни — 60-91. сельского хозяй... 63-86. пропаганды и агитации — 56-23. промыш... строительства — 61-35. советского строительства и бы... культуры и школ — 60-21. писем и рабселькоров — ... формации — 34-05. общественная приёмная — 56-62. ... бюро — 57-63. фотолаборатория — 33-61.